

ग्रामीण साहित्यिक- शंकरराव खरात

- प्रसिध्द मराठी कांदबरीकार शंकरराव खरात यांचा जन्म सांगली जिल्हयातील आटपाडी गावात 11 जुलै, 1921 मध्ये झाला. त्यांचे बालपण अत्यंत कष्टाचे व हाल अपेष्टांचे होते.
- प्रतिकूल परिस्थितीत जन्मलेल्या शंकररावांनी परिस्थितीशी झुंज देत, चार बुकांचे ज्ञान पदरी पडावे म्हणून ओंध येथे आपले बी.ए.एल.एल.बी पर्यंत शिक्षण पूर्ण केले. आणि आपल्या शिक्षणाचा उपयोग समाजासाठी व्हावा यासाठी त्यांनी दलित चळवळीत उडी घेतली.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या सहवासात व त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली शंकररावांच्या कामाला अधिक गती प्राप्त झाली.
- बँक ऑफ इंडियाचे संचालक, ऑफीसर्स सिलेक्शन कमिटीचे चेअरमन आणि मराठवाडा विद्यापीठाचे कुलगुरु अशी अनेक सन्मानाची पदं त्यांनी भूषविली.
- सन 1984 मध्ये जळगांव येथे आयोजित केलेल्या मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष पद त्यांनी भूषविले होते.
- त्यांच्या साहित्यातून समाजाच्या शेवटच्या स्तराचे दैन्य, दारिद्र्य वेदना, अवहेलना, पारदर्शकपणे व्यक्त झाली आहे. दलित व भटक्या जमातीच्या विकास योजनां सदर्भातील मागण्या, त्यांना स्वावलंबी, स्वतंत्र व जीवन जगण्याची संधी मिळण्याची आवश्यकता, याबाबतचे खरातांचे विचार त्यांच्या साहित्यात उतरले आहेत.
- भटक्या विमुक्त जाती जमातीसाठी काम करताना आलेले, त्यांच्या जगण्याचे विदारक अनुभव बारा बलुतेदार, तडीपार, सांगावा, गावशिव इत्यादी कथा संग्रहातून तर पारधी कांदबरी आज इथ तर उदया तिथ या ललित लेख संग्रहातही या विदारकतेचा अनुभव येतो.
- टिटवीचा फेरा, सुटका, दौंडी, आडगावचे पाणी, हे इतर कथासंग्रह, हातभट्टी, गावचा टिनपोल गुरुजी झोपडपट्टी, मसालेदार गेस्ट हाऊस, फूटपाथ नं 1, माझ नांव इ. कांदब-यांचे लेखन केले.
- दलित वाङ्मय प्रेरणा व प्रवृत्ती, डॉ आंबेडकरांचे धर्मातर, डॉ आंबेडकरांनी 1927 ते 1956 या काळात कर्मवीर दादासाहेबांना लिहिलेल्या पत्राचे संपादन, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांची आत्मकथा, डॉ बाबासाहेब आंबेडकरांच्या सहवासात ही त्यांची पुस्तके उल्लेखनिय आहेत. तर तराळ अंतराळ हे त्यांचे आत्मचरित्र वैशिष्ट्यपूर्ण ठरले आहे.
- शंकरराव खरात यांचा मृत्यू दिनांक 9 एप्रिल, 2001 रोजी झाला.
